

Ստեփան Մալխասյանը գրական-գիտական ասպարեզ իջավ անցյալ դարու 70—80-ական թվականներին, այն ժամանակ, երբ մեր աշխարհիկ լեզուն ու նոր գրականությունը գտնվում էին դեռևս կազմավորման շրջանում: Սկզբում Մալխասյանը, քիչ հետո նաև Արեգյանը և Աճառյանը հանդիսացան երեք այն ժրջան մշակները, որոնք իրենց տաղանդի և աշխատանքի շնորհիվ մեծ դարկ ավեցին մեր նոր, աշխարհիկ լեզվի ճարտարարվեստ շենքի վերելքին, անկասկած, իրենց անմիջական աստղ-ձը վերցնելով հայ ժողովրդի կուլտուրայի ակունքներից:

Մալխասյանը գրական-գիտական իր գործունեությունն առաջին շրջանն սկսում է դեռևս ճեմարանի աշակերտական նստաբանից: Այս շրջանում նա շոշափում է և՛ գրական, և՛ բնագիտական, և՛ հասարակագիտական խնդիրներ: Նրա աշխատանքի այս էտապը պետք է համարել նրա որոնումների շրջանը:

Երկրորդ շրջանն սկսվում է Պետերբուրգում ուսանողական և, առհասարակ, այնտեղ անցկացրած տարիներում, երբ նա շատ շուտով, տիրապետելով գիտական սկզբունքներին, արտադրում է բանասիրական գիտական մի շարք լուրջ գործեր:

Երրորդ շրջանն սկսվում է Թբիլիսիում, երբ արդեն գիտական լուրջ պատրաստությունը գինված, ավելի է թափանցում բանասիրական խնդիրների խորքը և գյուտեր է անում: Այս շրջանը նրա գրական-գիտական ամենամեծ ժամանակաշրջանն է հանդիսանում, որ 1890 թ. սկսած տևում է մինչև Հայաստանում Սովետական իշխանության հաստատումը՝ 1920 թիվը:

Չորրորդ շրջանն սկսվում է հենց այն մոմենտից, երբ Մալխասյանն, ազատված ամեն տեսակ կողմնակի աշխատանքից, նվիրվում է զուտ գրական-գիտական աշխատանքի, երբ նա օգ-

տագործելով իր բաղժամայն և բազմահմուտ փորձը, կազմում է «Հայերեն բացատրական բառարանը» և դրա հետ ղուգահեռաբար տպագրում են մի շարք բանասիրական հոյակապ գործեր:

Մալխասյանի յոթանասունամյա բազմակողմանի և հարուստ գրական, գիտական և հրապարակախոսական գործունեության ամբողջական ու լիակատար պատկերը տալու համար շատ էջեր պետք է գրել:

Առաջժամ տալիս ենք նրա աշխատությունների բիրելոգրաֆիան:

Բ Ի Բ Լ Ի Ո Գ Ր Ա Ֆ Ի Ա

1878

1. Մնայուն ցագերի հեղուկանայն և ջրածնի պնդանայն: Թարգմ. Ֆրանս. «Արարատ», Վաղ-պատ, № 3, էջ 100—105:

2. Մովսես ի Նեղոսի: Բանաստեղծություն, Վ. Հյուգոյի, Թարգմ. Ֆրանսերենից, գրաբար: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 3, էջ 105—108:

3. Գարուն: Բանաստեղծություն: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 3, էջ 109—110:

4. Հայն ի գերուրյուն: Բանաստեղծություն, գրաբար: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 3, էջ 112:

5. Ինքնախոս ձայնագիր: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 4, էջ 146—148:

6. Հափշտակություն մտաց: Բանաստեղծություն Վ. Հյուգոյի, Թարգմ. Ֆրանսերենից, գրաբար: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 4, էջ 152:

7. Որք տղա: Բանաստեղծություն, գրաբար Թարգմ. (հեղինակն և ինչ լեզվից՝ անհայտ է): «Արարատ» Վաղ-պատ, № 4, էջ 155—156:

8. Փարիզի աշխարհահամդեռ: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 5, էջ 187—192: 1878 թ. Փարիզում տեղի ունեցած ցուցահանդեսի ժառին:

9. Հուրն երկնից: Բանաստեղծություն Վ. Հյուգոյի, Թարգմ. Ֆրանսերենից, գրաբար, «Արարատ», Վաղ-պատ, № 5, էջ 192—194, № 6—7, էջ 263—271:

10. Վայրենիների վիճակը: Թարգմ. Ֆրանսերենից, «Արարատ», Վաղ-պատ, № 8—9, էջ 342—346, № 10, էջ 389—399:

11. Գաբրիել Արքեպիսկոպոս Այվազյան: Նախակրթարան հայերեն գրաբար լեզվի: Մասն ա. հինգերորդ տպագր: «Մշակ», Թիֆ., № № 155 և 156: Ստորագր. ԵԱ. Գրախոսություն:

1884

12. Բռնի միություն հայոց Լեհաստանի ընդ եկեղեցվոյն Հռոմա: Ժամանակակից հիշատակարանք: ՍՊԲ. էջ 42+270+Լ:

Դիրքը պարունակում է Կ. եղյանի գրաբար լեզվով առաջաբանը, Առաքել Դավրիժեցու պատմության ԻԸ գլուխն և երկու հաթուխի կրոնավորների տենդենցիոզ հիշատակարանները՝ Լեհաստանի հայերի կաթողիկ հեղեցուն անցնելու մասին: Առաջաբանը և հիշատակարանները ռուսերեն ձեռագրից գրաբար է թարգմանել Մալխասյանը:

13. Բռնի միություն հայոց Լեհաստանի ընդ եկեղեցվոյն Հռոմա: «Արեւիք», Կ. Պոլիս, № № 164, 165, 167, 169, 170, 174, 181, 182 և 184:

Ստորագր. Մարգարան:

1885

13. Ստեփանոսի Տարոնեցվո Ասոզկան Պատմություն Տիեզերական: Բ. տպագր. Ս. Պ. Բ., էջ 10Ը+438+1:

Կ. եղյանի գրաբար առաջաբանով և Մալխասյանի բազմակողմանի ծանոթություններով: Ուսումնասիրություն:

Հրատարակություն Հայոց հրատարակչական ընկերության:

1887

14. Պատմություն Դևոնդյա Մեծի վարդապետի Հայոց: ՍՊԲ, էջ ԿԱ+170—201:

Կ. եղյանի գրաբար առաջաբանով և Մալխասյանի բազմակողմանի ծանոթություններով: Ուսումնասիրություն:

Հրատարակչություն Հայոց հրատարակչական ընկերության:

15. А. Томсон. Лингвистические исследования. Очерк ахалцихского арм. говора.

Այս ուսումնասիրությունը մասնակցել է Մալխասյանը:

16. Առ գետա. Բարեկացվոց, բանաստեղծություն: «Արաքս», Ս. Պ. Բ., գիրք Ա., էջ 131—132: Ստորագր. Ս. Մ.:

17. Պատմություն Թովմա վարդապետի Արծրունվո. ուսումնասիրություն Բ. Պատկանյանի: Հատուկ անունների ցանկը հաղմել է Մալխասյան, ՍՊԲ, էջ 327—343:

18. Վիլլյամ Շեքսպիրը.— Լիր թագավոր, ողբերգ. հինգ արարվածով: Թարգմ. գերմաներենից, թարգմանչի առաջարտնով: Լիր թագավորի նախկին նյութը, իզական սեռի գերանունների— սէ, դէ, նէ-ի և փշիկով լ-ի (լ') գործածության անհրաժեշտության բացատրությամբ:

«Արաքս»-ի հավելված, էջ 184:

19. Քերովքե Պ. Պատկանյան: «Արաքս», ՍՊՅ, գիրք Ա., էջ 87—94: Կյանքը և գիտական աշխատանքները: Մահվան առթիվ:

20. Ի՞նչ տաղաչափություն ունի «երկնք երկին և երկիր» երգը: «Արձագանք», Թիֆլիս, № 17, էջ 254—256: Այդ երգի տաղաչափությունը կանոնավորելու փորձ:

21. Русско-армянский словарь, составленный Абисоломом Иоанесянцем, том I. А-Н, Բաղդիրք ուսանողներից-հայերեն: Աշխատասիրություն Արիստղոմ Հովհաննիսյանցի, հատ. 1-ին, «Արաքս», ՍՊՅ, գիրք Ա, էջ 137—160: Մատենախոսություն:

22. Ագաթանգեղյա առ Դեորգ Ասորի նախկնպոսն և ուսումնասիրություն Ագաթանգեղյա գրոց—գրեց Հ. Հակարոս Տաշյան, Մխիթարյան ուխտեն՝ Վիեննա: «Արձագանք», № 3, էջ 41—43: Մատենախոսություն:

23. Բաղգիրք Դադղիերեն-Հայերեն Արվեստից, գիտությունց և գեղեցիկ դպրությունց.— երկու հատոր, պատկերազարդ տպագրություն.— գլուխ գործոց Հ. Մանվել վարդապետ Քաջունի, «Արձագանք», Թիֆ., № 4, էջ 56—57: Մատենախոսություն:

24. Նյութեր ազգային պատմության համար. երևելի Հայկազունի ի Պարսկաստան. Գալուստ Շիրմազանյանի, «Արձագանք», Թիֆ., № 5, էջ 70—71: Մատենախոսություն:

25. Պատվ Հայգե-Բեաթրիչե—վեպիկ, կոմս Լ. Տոլստոյ, «Կալումբ», «Ռոբինզոն».— թարգմ. Փ. Վարդանյանի, «Արձագանք», Թիֆ., № 6, էջ 90—93, № 8, էջ 119—120: Մատենախոսություն:

26. Ն. Մառի աշխատասիրությունների մասին.— «Արձագանք», Թիֆ., № 9, էջ 134—135, № 10, էջ 152—155: Մատենախոսություն:

27. Չափադ Բալուդյան: Բանաստեղծություններ: «Արձագանք», Թիֆ., № 12, էջ 179—182. № 13, էջ 194—197, № 14, էջ 215—216: Մատենախոսություն:

1892

28. Վիեննայի երաժշտական ցուցահանդեսի առթիվ: Մշակ», Թիֆ., № 44:

Առաջարկվում է հայ երաժշտությանը ներկայացնել 1892 թվին Վիեննայում բացվելիք երաժշտության և թատրոնի համաշխարհային ցուցահանդեսին՝ երաժշտագետ Մ. Եկմալյանի միջոցով:

29. Նդիշեի պատմությունը Վարդանի և հայոց պատերազմի մասնաբ: Թարգմ. գրաբարից աշխարհարար. Հ. Ղուկասյան: «Մուրճ», Թիֆ., № 1, էջ 135—148: Գրախոսություն:

30. Նդիշեի պատմությունը քստ Աննահաց օրինակի: Հրատարակություն Ս. Հովհաննիսյանի, հայ-ռուս բառարանով, «Մուրճ», Թիֆ., № 5, էջ 758—769: Գրախոսություն:

31. Գրաբարի հիմնադրությունը: Թիֆլիս, էջ Բ+174: հրատարակություն Կենտրոնական գրադաճառանոցի:

32. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 102:

Ս. Հովհաննիսյանի հրատարակած «Նդիշեի» մասին՝ «Մուրճ» ամսագրի 1892 թ. № 5-ում տպագրված Ստ. Մալխասյանի և Նույն ամսագրի, Նույն տարվա՝ հունիսի համարում տպագրված Դր. Մալաթյանի գրախոսականների շուրջը ծագած թյուրիմացության պարզարանում:

33. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 104:

Ս. Հովհաննիսյանի հրատարակած «Նդիշեի» գրախոսականի պարզարանման առթիվ «Արձագանքի» ղեկավարության դեմ Մալխասյանի պատասխանը:

34. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», № 135:

Մալխասյանի հորինած «Գրաբարի հիմնադրություն» դաժնագրի մասին «Արձագանքի» 1892 թ. № 34-ում տպագրված գրախոսականի պատասխանը:

35. Ֆ. Կոնիքեր: «Մշակ», Թիֆ., № 139:

Դավիթ Անհաղթի մասին կատարած ուսումնասիրությունը: Գրախոսություն:

36. Պատասխան «Արձագանքին»: «Մշակ», Թիֆ., № 140:

Մալխասյանը բերում է համոզեցուցիչ փաստեր լեզվագի-

տության բնագավառից՝ «Գրաբարի համաձայնության»՝ «Արձա-
գանքի» գրախոսականի սխալների մասին:

37. Վ. Շեքսպիր—Մակբետ: Թարգմ. գերմ. հայկական տա-
ղաչափությամբ, հայերեն հրատարակության առաջաբանով և
հայկական տաղաչափության տեսության ակնարկով:

Հրատարակություն Հայոց Հրատարակչական ընկերության:
Թիֆլիս, էջ Դ+Ժ+ԺԸ+108:

38. Ռափայել Պատկանյան: «Մուրճ», Թիֆ., № 9, էջ 1354—
1359:

Ռափայել Պատկանյանի տեղը հայ գրականության մեջ:

39. Մի մատենագրական խնդիր: (Ասողիկն «Արարատ» ամ-
սագրում): «Մուրճ», Թիֆ., № 9, էջ 1379—1380:

40. Ն. Մառի «Ամառային ուղևորությունից դեպի Հայաստան»:
«Մուրճ», Թիֆ., № 11, էջ 1674—1677: Գրախոսություն:

41. Մովսես Խորենացու նոր աղբյուրը: «Մուրճ», Թիֆ., № 12,
էջ 1852—1863:

Օ. Կարբիեբը քննելով Մ. Խորենացու Պատմությունը, գըտ-
նում է, որ նա ոչ թե հինգերորդ, այլ վեցերորդ դարի հեղինակ
է: Մալխասյանը մի շարք փաստերով հերքում է Կարբիեբի այդ
կարծիքը:

1893

42. Գրիգոր Արծրունին և հայ լեզուն: «Մշակ», Թիֆ., № 1:

43. Հ. Դադբաշյան „Gründung des Bagratidenreiches
durch Aschot Bagratuni.“ «Մշակ», Թիֆ., № 18: Գրախոսու-
թյուն:

44. Հայոց գիրը: Ուսումնասիրություն Իս. Հարություն-
յանի: «Տարազ», Թիֆ., № 1, էջ 12—14, № 2, էջ 27—30, № 3,
էջ 41—43, № 4, էջ 71—74: Գրախոսություն:

45. Նրաժշտություն: «Տարազ», Թիֆ., № 6, էջ 94—95:

Մ. Եկմալյանի եռաձայն և քառաձայն պատարագի երաժըշ-
տության մասին դիտողություններ:

46. История Армении Моисея Хоренского. Новый
перевод Н. О. Эмина (с примечаниями и приложениями),
посмертное издание, Москва. Գրախոսություն:

47. Բաղբ: «Արձագանք», Թիֆ., № 124:

Մալխասյանի դեմ Բաթումից գրված թղթակցության առ-
թիվ: Բողոքը տպագրվում է գրաքննական օրենքների 139-րդ
հոդվածի հիման վրա:

48. Գր. Խալաթյան, Զենոբ Գլակի բաղդատական ուսումնա-
թիւրութիւնը: «Մշակ», Թիֆ., № 1: Գրախոսութիւն:

49. Հայերեն հրատարակութիւնները 1892 թ., «Մշակ», Թիֆ.,
№ 4. «Հանդես ամսօրյայի» մեջ տպագրված հոդվածի գրախո-
սութիւն:

50. Նամակ խմբագրութեան: «Մշակ», Թիֆ., № 32:

Կարոտյալների համար հանգանակած գումարի հաշվետու-
թիւն:

51. Մատենագրական հալացք: «Մշակ», Թիֆ., № 112:

Եվրոպական դանադան լիզուներով լույս տեսած հայագի-
տութեան վերաբերյալ նորագույն աշխատութիւնների գրախո-
սութիւն:

52. Ներսիսյան դպրոցի նոր կանոնադրութիւնը: «Մշակ»,
Թիֆ., № 120: Ներսիսյան դպրոցի նոր կանոնադրութիւնը կադ-
մէլու գործը՝ կաթողիկոսի կողմից՝ մեկ անձնավորութեան հանձ-
նելու մասին քննադատութիւն:

53. Պրոֆ. Ն. Մառի նոր աշխատութիւնը: «Մշակ», Թիֆ.,
№ 132: „Византийский Временник“ - ի 1892 թ. № 2-ում լույս
տեսած՝ Ն. Մառի «Անանունի Հայոց պատմութեան» մասին գրա-
խոսութիւն:

54. Գրականութիւնն ուսանեացոց մեջ: 1894 թ., «Մշակ»,
Թիֆ., № 1:

55. Հ. Մեղավորյան. „Étude ethnographique et juridique
sur la famille et le mariage arméniens“, Լոզան: «Մշակ»,
Թիֆ., № 19: Գրախոսութիւն:

56. Պատարագի ներդաշնակված երաժշտութիւնը: «Մշակ»,
Թիֆ., № 37:

Մ. Եկմալյանի ղեկավարութեամբ կազմակերպված քառա-
ձայն և հոռաձայն խմբի՝ Թբիլիսի վանքի եկեղեցում երգելու
մասին:

57. Գառնուկը: «Մշակ», Թիֆ., № 39:

Ալլաբանական զրույց թշուրքահայերի վիճակի մասին:

58. Դադաֆականութիւնը և հայոց հարցը: «Մշակ», Թիֆ.,
№ 60:

59. Թյուրք մոլլայի կարծիքը թյուրքերի մասին: «Մշակ»,
Թիֆ., № 77:

60. Թ. Մոսգոն—Die armenischen Handschriften der Chronik des Eusebius.

(Եղեփոսի ժամանակագրության հայերեն ձեռագիրը): «Մշակ», Թիֆ., № 82: Գրախոսություն:

61. «Բազմավեսը» և Կովկասի հայ լրագրության լեզուն: «Մշակ», Թիֆ., № 108 և 109:

«Բազմավեսի» արտահայտած կարծիքի քննադատություն:

62. Հյուբշման—Armenische Grammatik, «Մշակ», Թիֆ., № 145: Գրախոսություն:

1896

63. Ղազար Փարիեցու Հայոց Պատմությունը և Վահան Մամիկնյանի գրած բաղբը: Թարգմ. Մինաս ք. Տեր-Պետրոսյանի, Ալեք-Պոլ: «Մշակ», Թիֆ., № 18: Գրախոսություն:

64. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 25:

Կովկասի Հայոց Բարեգործական ընկերությունն Վարտի 3-ի ընդհանուր ժողովի պատկերը՝ «Արձագանքը» կարծիքով ճիշտ չներկայացնելու մասին:

65. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 26:

Արձագանքի այն պահանջին, որ Մալխասյանն ապացուցի փաստերով Վարտի 3-ի ժողովի պատկերն «Արձագանքում» ճիշտ չներկայացնելու մասին, Մալխասյանը պատասխանում է, որ այդ պահանջին կբավարարի միայն այն դեպքում, եթե այդ պատասխանն «Արձագանքում» կտպագրվի անփոփոխ:

66. Ն. Մառի հրատարակած՝ հայ մատենագրության հարցերին նվիրված երեք հոդվածների գրախոսություն: «Մշակ», Թիֆ., № 27:

67. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 28:

Կովկասի Հայոց Բարեգործական ընկերությունն Վարտի 3-ի ժողովի մասին «Արձագանքում» անփոփոխ տպագրելը մերժելու և իրեն, Մալխասյանին, անձնական վիրավորանքի համար պատասխան:

68. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 55:

Մշակական Խ. Մալուժյանի և Նորդարական Ս. Հախումյանի միջև տեղի ունեցած միջադեպի մասին՝ Ստ. Մալխասյան, Հ. Բոչարյան, Վ. Լուսկեիչ և այլք վկայում են, որ «Մշակի» խմբագրատանն ստացվել են համակրական նամակներ Մալուժյանին ուղղված:

69. «Հայկական վեպը Մովսես Խորենացու Հայոց Պատմության մեջ» Դրիգոր Խալաթյան: «Մշակ», Թիֆ., № № 62 և 63:

Գրախոսություն:

70. Ուսումնասիրություն Փավստոս Բյուզանդացու Պատմության: «Հանդես ամսօրյա» № 1, էջ 35—43, № 2, էջ 81—84, № 4 էջ 101—108: Ուսումնասիրություն:

Այս ուսումնասիրությունը Վիեննայում հրատարակվել է նաև առանձին գրքուկով՝ նույն 1896 թվականին:

71. Յուդակ հայերեն ձեռագրաց մատենադարանին Մխիթարյանց ի Վիեննա: Կաղմեց Հ. Հ. վպ. Տաշյան: «Մշակ», № № 140 և 141: Գրախոսություն:

72. Տեղեկություն: «Մշակ», Թիֆ., № 144:

Մալխասյանը հայտնում է, որ իր և Հյուրշմանի կարծիքները ղուգադիպել են Գր. Խալաթյանի «Հայկական վեպը Մովսես Խորենացու Պատմության մեջ» ուսումնասիրության նկատմամբ:

1897

73. Մարաբասի նորագյուտ հատուկտերները: Հրատարակված է «Հանդես ամսօրյայի» 1897 թ. հունվարի համարում: «Մշակ», Թիֆ., № 3: Գրախոսություն:

74. К интерпретации Ванских надписей, գրեց Լ. Մսերյան: «Մշակ», Թիֆ., № 20: Գրախոսություն:

75. Սեկրատ, եկեղեցական պատմության և վարք Սեդրեստոսի եպիսկոպոսին Հռովմա, աշխատասիրությամբ Մեսրոպ վպ. Տեր-Մովսեսյանի: «Մշակ», Թիֆ., № 113: Գրախոսություն:

76. Բուդգաի. Կաղմած հանրամատչելի ընթերցանություն համար: Թիֆլիս, էջ 96: Հրատարակություն Հայոց Հրատարակչական ընկերության:

77. Մանկական գրքուկներ շեղ հրատարակությամբ. Անվախ գերձակը, Մոխրատիտիկ, Քնած գեղեցկուհին, Կարմիր դիտարկ, Հուլիվերը թղուկների աշխարհում, Հուլիվերը հսկաների աշխարհում, Նապաստակի և ողնու գրադը, Լուսատիտիկ, Ճշմարտությունը միշտ հաղթում է. Օրերոնի հրաշալի եղջյուրը: Այս ցուցակին պետք է ավելացնել նաև Լուսկևիչի «Կյանքը ծովերու խորքում» և «Խղճով դատաստան» գրքուկները. ապագրվելու տարեթիվը և ծավալը ստուգելու հնարավորություն հունեցանք: Թիֆլիս: Հրատարակություն Հայոց հրատարակչական ընկերության:

78. Պրոֆ. Ն. Մառի կարծիքը Վրացոց՝ ընդգեմ Հայոց ուղ-
ղած վեճի մասին: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 2, էջ 75—78:

Ստորագր. Ս. Մ.:

79. Մովսես Խորենացի. Հայոց պատմություն: Աշխարհաբար-
թարգմանեց և լուսաբանեց բազմաթիվ ծանոթություններով Խո-
րեն եպ. Ստեփանն: Բ. տպագր., «Մշակ», Թիֆ., № 58: Գրախո-
սություն:

80. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 65: Հայոց
հրատարակչական ընկերության խմբագրական մասնաժողովի
անդամի՝ նույն ընկերությունից տպագրության առաջադրանք
ստանալու իրավունքի մասին:

81. Մի քանի խոսք մեր երկու գրական լեզուների միացման
մասին: «Արարատ», Վաղ-պատ, № 3—4, էջ 128—137:

82. Քննադատող և քննադատվող: «Մշակ», Թիֆ., № 75:
Այն մասին, որ Հայոց հրատարակչական ընկերության խմբա-
գրական մասնաժողովի անդամը կարող է տպագրության համար
առաջադրանք կատարել, եթե այդ նույն շահագրգռված անդամը
քվեարկությանը չի մասնակցում:

83. Կեորգ Լեբրս, Մարդ եմ: Թարգմ. գերմաներենից, Թիֆ.,
Հրատարակություն Հայոց հրատարակչական ընկերության:

84. Նորագույն կարծիքներ Մովսես Խորենացու մասին,
«Մշակ», Թիֆ., № 120:

85. Հ. Դադբաշյան, Փալստոս Բյուզանդ և իր պատմության
խարդախողը: «Մշակ», Թիֆ., № № 201, 202, 204, 205: Քննու-
թյուն Մ. Սորենացու աղբյուրների մասին: Գրախոսություն:

86. Սեբեոսի պատմությունը և Մովսես Խորենացին: Մատե-
նագրական ուսումնասիրություն: Թիֆլիս, էջ 118, Հրատարա-
կություն Հայոց հրատարակչական ընկերության:

87. Գեվորգյան նեմարան: «Մշակ», Թիֆ., № № 177, 178:
Հիշողություններ Գևորգյան ճեմարանի գոյության 25-ամյա
հոբելյանի առթիվ:

88. Մի ֆիլ էլ վիճակագրություն: «Մշակ», Թիֆ., № 26:
„С.-Пет. Ведомости“ լրագրում տպագրված է. Դիլոնի «Կրոն-

ների և ցեղերի մրցակցութիւնն Ռուսաստանում» հոգվածի-
տվյալներն մասին դիտողութիւններ:

89. Համառոտ պատմութիւն Ներսիսյան հոգեօր դպրոցի
(1824—1899): Ներսիսյան դպրոցի գոյութիւն 75-ամյակի առ-
թիվ: Թբիլիսի, էջ 214: Հրատարակութիւն Ներսիսյան դպրոցի
հոգաբարձութիւն:

1901

90. Գարեգին Զարեհանալյան: «Մշակ», Թիֆ., № 55: Նրա
բնութագիրը մահվան առթիվ:

91. Անդրանիկ, Դերսիմ: «Ազգադրական Հանդես», Թիֆ.,
№ 7—8, էջ 518—524: Գրախոսութիւն:

92. Գուրդոն Լուսինյան, Նոր բառգիրք, պատկերազարդ,
փրանսահայ. հատոր I. A—H, «Մուրճ», Թիֆ., № 1, էջ 204—213:
Գրախոսութիւն:

93. Յուցակ հայերեն ձեռագրաց Սանասարյան վարժարանի ի
կարին: Կաղմեց Հր. Աճառյան: «Մուրճ», Թիֆ., № 2, էջ 255—
260: Գրախոսութիւն:

94. Լեո, Հայկական տպագրութիւն: Մեր կյանքը և գրա-
կանութիւնն անցյալում, հատոր I, 16-րդ—18-րդ դարեր:
«Մուրճ», № 3, Թիֆ., էջ 206—212: Գրախոսութիւն:

95. «Հայագիտութիւնը 20-րդ դարում: «Մուրճ», Թիֆ., № 1,
էջ 157—169, № 2, 192—205, № 3, 128—143, № 4, 101—119,
№ 5, 161—171: Պատմական տեսութիւն:

96. Լ. Մսերյանց, „Этюды по армянской диалектологии,
часть II, вып. I—«Մուրճ», Թիֆ., № 5, էջ 250—256: Сравни-
тельная морфология мушского диалекта в связи с морфо-
логией грабара и среднеармянского. Գրախոսութիւն:

97. Մի ցկատողութիւն Փալատոսի Պատմութիւն մասին:
«Հանդես հայագիտութեան», հատոր I, տետր I: Փալատոս Բյու-
զանդի Ա. և Բ դպրութիւններն զոյութեան և գրքի՝ հետազա-
յում խմբագրութիւններն մասին ուսումնասիրութիւն:

98. Քննական պատմութիւն ԺԹ-րդ դարու հայ դպրութեան:
Գրեց Միհրան Հովհաննիսյան: «Մուրճ», Թիֆ., № 10, էջ 187—
192: Գրախոսութիւն:

99. Դիրք քորոց: Մատենագրութիւն նախնայ: Սահակ-Մես-
րոպյան Մատենագրարան: «Մուրճ», Թիֆ., № 11, էջ 223—229:
Գրախոսութիւն:

100. Ալիշանի գլուխ-գործոցները: «Մշակ», Թիֆ., № 256, 7. Ալիշանի մահվան առթիվ:

101. Н. Марр, «Тексты и Разыскания по армяно-грузинской филологии. Имполит. Толкование Песни песней Соломона. «Մշակ», Թիֆ., № 262: Գրախոսություն:

1902

102. Մի նոր ուսումնասիրություն: «Մշակ», Թիֆ., № 1, Բ. Արեղյանի Հայ ժողովրդական առասպելը Մ. Խորենացու Պատմության մեջ: Գրախոսություն:

103. Օ. Կարրիեր: «Մշակ», Թիֆ., № 19: Կարրիերի դերը հայագիտության մեջ, նրա մահվան առթիվ:

104. Աղեփսանդր Նրիցյանի գրական գործունեությունը: «Մշակ», Թիֆ., № 43 և 44:

Ա. Նրիցյանը որպես 18-րդ և 19-րդ դարերի պատմագիր: Նրա մահվան առթիվ:

105. Բրոսսե: «Մշակ», Թիֆ., № 50:

Բրոսսեի դերը հայ և վրաց բանասիրության բնագավառում: Մահվան առթիվ:

106. Արսեն արքեպիսկոպոս Այտրեյան: «Ազգագրական Հանդես», Թիֆ., № 9-րդ, էջ 282—284:

107. Полный русско-арм. словарь. Լիակատար բառարան ռուս-հայ: Կազմեց Հ. Դադրաշյան, պր. I և II: «Մուրճ», Թիֆ., № 9, էջ 190—206: Գրախոսություն:

108. Հիմ դարերից: «Մշակ», Թիֆ., №№ 238, 241 և 248: Հայ գրերի գյուտի 1500-ամյա հոբելյանի առթիվ առաջարկում է հրատարակել հայ պատմագրերը «Պատմագիրք Հայոց» ընդհանուր վերնագրով:

109. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ. № 267: Բարդուղիմեոս եպիսկոպոս Գևորգյանի՝ «Խորենացուն Խորենացիով պետք է հասկանալ» գրքի հետ որևէ առնչություն չունենալու և Խորեն եպիսկոպոս Ստեփաննի Խորենացու աշխարհաբարի թարգմանության մեջ՝ իր ունեցած մասնակցության մասին պարզաբանում:

1903

110. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 27: Պարզում է «Հանդես ամսօրյայի» թյուրիմացությունը, որ «Պատմագիրք Հայոց»-ը «Մշակ» լրագրի հրատարակությունը չէ:

111. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 87: «Պատմագիրք Հայոց»-ի հրատարակիչ ընկերների և իր կողմից՝ Մալխասյանը շնորհակալություն է հայտնում «Պատմագիրք Հայոց»-ի առաջին հատորի տպագրության համար Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարզյանից դրամ ստանալու համար:

112. Հ. Դադրաշյանի պատասխանի առթիվ: «Մուրճ», Թիֆ., № 1, էջ 159—175: Հ. Դադրաշյանի ոռուս-հայ բառարանի՝ Մալխասյանի գրախոսության առթիվ Դադրաշյանի գրության (տես «Մուրճ» 1902 թ. № 1, էջ 159—175) սլատասխանը:

113. Ուղղագրություններ Ղազար Փարպեցու Պատմության և Բղբի «Հանդես հայագիտության», հատոր Ա., տետր Բ.:

1904

114. Ղազարու Փարպեցվո Պատմություն Հայոց և քույր առվտհան Մամիկոնյան: Աշխատությամբ Գ. Տեր-Մկրտչյան և Ստ. Մալխասյանց ծախյուք Տյառն Սուքիաս արքեպիսկոպոսի Պարզյանց, Տփղիս: էջ ԺԲ. + 204 + 211:

«Պատմագիրք Հայոց»-ի լույս ածյալ բաղդատությամբ ձեռագրաց ի ձեռն բանասիրաց հայոց ընդ վերակացությամբ Ստ. Մալխասյանց: Հատոր առաջին, գիրք չորրորդ, Ղազար Փարպեցի: Հրատարակչական մասնաժողով Գր. վսլ. Հովսեփյան, Գ. Տեր-Մկրտչյան, Ստ. Մալխասյանց, էջմիածին—Տփղիս:

115. Մոռացված է քե ոչ: «Մշակ», Թիֆ. № № 253 և 254: Ստ. Մալխասյանի գրագրությունը Նորայր Բյուզանդացու հետ «Պատմագիրք Հայոց»-ի հրատարակության կապակցությամբ:

1905

116. Հ. Կոմիտասի կոնցերտի առթիվ: «Մշակ», Թիֆ., № 59: Թիֆլիսում տրվող Կոմիտասի համերգի առթիվ գրում է Կոմիտասի անձնավորության, նրա երաժշտության, երգեցիկ խմբի և կատարվող երգերի մասին:

1906

117. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 285: «Երկիր» լրագրի մեջ Մալխասյանին և «գլխակ» կալվածքի իր ընկերների վերաբերմամբ մեղադրական հոդված գրելու առթիվ պատասխան:

118. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 119:

Պարզում է կովկասագիտական կուրսերում կատարած իր երկրորդ դասախոսութեան հետ կապված թյուրիմացութիւնը:

1908

119. Հյուբշման: «Մշակ», Թիֆ., № 19:

Հյուբշմանի կատարած դերը հայագիտութեան ընադաւանում: Նրա մահվան առթիւ:

120. Հայցական հոլովն աշխարհաբարի մեջ: «Նոր դպրոց», Թիֆ., № 4:

121. («վ») գրութիւնն հայերի մեջ: «Մշակ», Թիֆ., № № 92 և 93:

Հայերեն հին ուղղագրութեամբ («վ») հնչյունը երեք գրերով (վ, ւ և ու) արտահայտվելը և դրա բարեփոխութեան խնդիրը:

122. Դասընթաց հայոց մատենագրության պատմության: Ներսիսյան հայոց հոգևոր դպրոցի աշակերտների համար: Կադմած Ստ. Մալխասյանի դասախոսութիւններից: Բարեփոխված, Բ. տպագրութիւն: Թիֆլիս, 1908 թ., էջ 234:

1909

123. Շարժումներ: «Մշակ», Թիֆ., № 11:

1905 թ. հեղափոխութեան կապակցութեամբ՝ վերջին չորսհինգ տարիների ընթացքում մեր լեզվի՝ նոր բառերով հարստանալու մասին:

124. Դարձյալ հայցական հոլովը: «Նոր դպրոց», Թիֆ., № 11, էջ 27—38 և № 12, էջ 44—61:

Բանավեճ Արեղյանի հետ հայցական հոլովն՝ հոլովների շարքից հանելու մասին:

125. Ագաթանգեղոս Պատմության Հայոց: Աշխատութեամբ Գ. Տեր-Մկրտչյան և Ստ. Կանայան, ծախյուղ Տյառն Սուքիասաւրքեպիսկոպոս Պարգյանց, Տփղիս:

Պատմագիրք հայոց ի լույս ածյալ բաղդատութեամբ ձեռագրաց ի ձեռն Գ. Տեր-Մկրտչյան, Ստ. Մալխասյան, Ստ. Կանայան և այլոց ընդ վերակացութեամբ Ստ. Մալխասյանցի, հատոր առաջին, գիրք երկրորդ, Ագաթանգեղոս, Հրատարակչական մասնագործով էջմիածին—Տփղիս: էջ 2+474—4:

126. Պատմությունը վեպի մեջ: «Մշակ», Թիֆ., № 11:

Ժողովրդական վեպի հիմք ունենալու մասին՝ Ստ. Կանա-
յանի կատարած ուսումնասիրության հաջողության կապակցու-
թյամբ:

127. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 211. Հ. Ա-
լեքսիանից «Մշակին» դրած Գ. Խաժակի ճառի առթիվ տեղի
ունեցած վիճարանության մասին պարզաբանում:

1910

128. Մի հնչյունին մի գիր (վեպագրություն): Ուղղագրա-
կան ուսումնասիրություն: Արտատպություն «Արոր» ամսագրից,
Թիֆլիս, 1910 թ., էջ 30:

129. Հարուցյալի մեռելաց: «Մշակ», Թիֆ., № 33: Հայոց
Հրատարակչական ընկերության վերաբացման առթիվ կոչ է ա-
նում հայ ժողովրդին, որպեսզի նա սիրով մոտենա ընկերու-
թյանը և հնարավորություն տա նրան իր դերը կատարելու:

130. Վեպագրության շուրջը: «Մշակ», Թիֆ., № № 49 և 52:
«Հորիզոն» լրագրում տպագրված Լևոյի հոդվածին պատասխան:

131. Անշարժության կորոլին: «Մշակ», Թիֆ., № 96: Մալ-
խասյանը նորից մանրամասն հիմնավորում է ու պարզաբանում
է վեպագրության առավելությունները:

132. Ուղղագրական թյուրիմացություն: «Մշակ», Թիֆ., № №
119 և 120: Պատասխան Մենեկիյանի այն հարցին, թե ինչու մի
հնչյուն մի գիր չեն կիրառում անգլիացիները, ֆրանսիացիները
և այլ կուլտուրական ազգերը:

133. Ուսուցչական թոշակարկղ: «Մշակ», Թիֆ., № № 176,
182 և 183: Հայոց ծխական դպրոցների ուսումնական գործի
հաջողության համար առաջարկում է ուսուցչական թոշակարկղ-
ներ կազմակերպել:

Գրաբարի հոլովումը, խոնարհումը և նախդիրները, երկրորդ
հրատ. Թիֆլիս, 74 էջ:

1911

134. Ուսուցչի կոքեյանը: «Մշակ», Թիֆ., № 60: Ուսուցչի
Մ. Ասիլյանի ընտելացումը՝ ուսուցչական 25-ամյա հորելյանի
առթիվ:

135. Մի բացատրություն: «Մշակ», Թիֆ., № 74: Մ. Ասիլյա-
նի հորելյանի առթիվ գրված հոդվածի մեջ տեղի ունեցած մի
թյուրիմացության բացատրություն:

136. Պատասխան Մ. Շովրյանին: «Մշակ», Թիֆ., № 100: Մենեվիշյանի լեզվական ավանդադաշտության կողմնակից Մ. Շովրյանի՝ «Մշակի» մեջ տպագրած հոդվածի պատասխանը:

137. Դպրոցական ուղևորության դժգոհ Անի: «Մշակ», Թիֆ., № 126: Հովնանյան օրիորդաց դպրոցի 1911 թ. շրջանավարտների և ուսուցիչների ուղևորությունը դեպի Անի: Թուուցիկ տպավորություններ:

138. Համակրելի հոբելյան: «Մշակ», Թիֆ., № 185: Վիեննայի Միթիթարյանների՝ Վիեննայում հաստատվելու 100-ամյակի առթիվ պատմական համառոտ տեղեկություն:

139. Դպրոցական ուսուցչական փոնդ: «Մշակ», Թիֆ., № № 241 և 244: Կովկասի Հայոց բարեգործական Ընկերության 25-ամյա գոյության և այդ ընկերության նախաձեռնությամբ կազմակերպվող ուսուցչական ֆոնդի մասին:

140. Մշակը և հայերեն լեզուն: «Մշակ», Թիֆ., № 268 (հավելված): «Մշակի» գոյության 40-ամյակի կապակցությամբ այդ լրագրի ազդեցությունն հայ լեզվի վրա:

141. Կաթողիկոսական ընտրության նախօրյակին: «Մշակ», Թիֆ., № № 268, 269 և 271: Կաթողիկոսական ընտրության կապակցությամբ՝ քննադատություն «Հորիզոն» լրագրի հայտնած մտքերին:

142. Մի առեղծված Նարեկի մեջ: «Հուշարձան» գրական-գիտական ժողովածու: Նարեկի մեջ գոյություն ունեցող թվական առեղծվածների լուծման փորձ: Վիեննա, էջ 223—224:

143. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 273: Կաթողիկոսական ընտրությունների խնդիրը:

1912

144. Ո՞րն է հայ տպագրության առաջին տարին: «Մշակ», Թիֆ., № № 18 և 19: Առաջին հայ գրքի տպագրության տարեթիվը պարզելու խնդիրը:

145. Հարկավոր է լուրջ վերաբերմունք: «Մշակ», Թիֆ., № № 26 և 27: Հայ գրքի տպագրության ճիշտ տարեթիվը որոշելու մասին:

146. Գրիգոր Խալաթյան: «Մշակ», Թիֆ., № 34: Գր. Խալաթյանի տեղն ու արժեքը հայ բանասիրության բնագավառում: Մահվան առթիվ:

147. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ., № 35: Մալխաս-

յանը հայտնում է, որ առաջին հայ գրքի տպագրութեան տարեթիվը վերաբերմամբ իր տարակուսանքը վերանում է Հ. Ակինյանի «Մշակում» (№ 35) տպագրված բացատրութեամբ:

148. Հայր Ակինյանի եռվածի առթիվ: «Մշակ», Թիֆ., № 38: Մալխասյանը հայտնում է, որ առաջին հայ գրքի տպագրութեան տարեթիվի մասին իր տարակուսանքի պատճառն եղել էր՝ իր արամադրութեան տակ եղած չափազանց սակավաթիվ նյութեր լինելը:

149. Հոբելյանի տոնի օրը: «Մշակ», Թիֆ., № 57: Ընդունելով տպագրութեան առաջին տարին 1512 թ., Մալխասյանը տոմարական հաշիվներով գտնում է, որ հոբելյանի ամենաճիշտ և հարմար օրը նոյեմբերի 13-ն է:

150. Գ. Սունդուկյանի կտակը: «Մշակ», Թիֆ., № 62: Մալխասյանը բարձր գնահատական է տալիս Սունդուկյանի կտակի ձևին ու իմաստին:

151. «Մտեֆ քնդ ցնդ դուռն»: «Մշակ», Թիֆ., № 112: «Մշակ» լրագրի քառասունամյա հոբելյանի առթիվ՝ Մալխասյանը բնորոշում է նրա խառաբած դերն անցյալում՝ հայ ժողովրդին միշտ զգաստ պահելու գործում:

152. Թիֆլիսը, քե՞ Էջմիածինը: «Մշակ», Թիֆ., № 155 և 156: Էջմիածնում կաթողիկոսը կազմակերպել է կենտրոնական մի հանձնաժողով հայ գրքերի գյուտի 1500-ամյա և հայ տպագրութեան 400-ամյա հոբելյանը տոնելու համար: Ստեղծվել է նաև մի այլ մարմին Թիֆլիսում՝ նույն նպատակով: Հարց. դրանցից ո՞րը պետք է համարել համազգային:

153. Ում շատ ավա՞լ՝ շատ խնդրեսցես ի նման: «Մշակ», Թիֆ., № 227: Համեմատելով Էջմիածնում և Թիֆլիսում կազմակերպված հայ հոբելյանական մարմինները, Մալխասյանը գերադասությունը տալիս է Էջմիածնին:

154. Ինչո՞վ տեղեց մեր ազգը: «Գանձարան», Կ. Պոլիս, բարձր դասարանների Հայոց լեզվի դասագիրք: Էջ 19—22: Հայ գրքերի գյուտն և այդ գյուտի նշանակութունն հայ ժողովրդի գոյութեան համար:

1913

155. Մի նոր ուսուցչական քոշակարկը: «Մշակ», Թիֆ., № 6: Հովհանյան օրիորդաց դպրոցի ուսուցիչներին և ծառայողներին քոշակարկի կանոնագրությունը կաթողիկոսի կողմից հաս-

տատկելու կապակցութեամբ, Մալխասյանը կոչ է անում հայոց դպրոցներէ բոլոր ուսուցիչներին՝ ընդհանուր ուսուցչական թոշակարկի կազմակերպելու մասին:

156. Հայոց քառ ու քան: «Մշակ», Թիֆ., № 19: Սահակ վարդապետ Ամատունի: Ծանուցում հրա բառարանը լույս տեսնելու մասին և խոստում՝ ավելի մանրամասն քննելու ուրիշ անգամ:

157. Դարձյալ «Հիմ աստվածների» մասին: «Մշակ», Թիֆ., № 29: Մալխասյանը ցույց է տալիս մի շարք արդարներ, որոնցով աղայացուցում է Շանթի «Հին աստվածների» պատմական հիմք ունենալու մասին:

158. Մովսեսի Խորենացվա Պատմութեան Հայոց: Աշխատութեամբ Մ. Աբեղյան և Ս. Հարությունյան: Ծախյալք Տեառն Արքեպիսկոպոսի Պարդանց. Տփղիս, էջ ԿԲ+366+396:

«Պատմագիրք Հայոց» ի լույս ածյալ բաղդատութեամբ ձեռագրաց ի ձեռն Գ. Տեր-Մկրտչյան, Ստ. Մալխասյանց, Ստ. Կանայան, Մ. Աբեղյան, Ս. Հարությունյան և այլոց: Հատոր երկրորդ, գիրք առաջին, Մովսես Խորենացի. Հրատարակչական ժառանգութեամբ էջմիածին—Տփղիս:

159. Բառ և քան: «Մշակ», Թիֆ., № 75: Սահակ վարդ. Ամատունի: Բառարանն համարվում է ժողովրդի ստեղծած բառերի ու ոճերի հարուստ ժողովածու:

160. Անհրաժեշտ բացատրութեան: «Մշակ», Թիֆ., № 95: Հայ աղագրութեան 400-ամյակի Թիֆլիսի հոբելյանական հանձնաժողովի անդամ ընտրվելուց հետո՝ Մալխասյանն հրատարակում է և պատճառի մասին բացատրութեան է տալիս:

161. Հ. Տեր-Մարկոսյանի հիշատակին: «Մշակ», Թիֆ., № 188: «Մշակի» ամենահին աշխատակից Հ. Տեր-Մարկոսյանի մահվան առթիվ հիշողութեան:

162. Նամակ խմբագրութեան: «Մշակ», Թիֆ., № 222: Օրմանյանի հիվանդ ժամանակ՝ Վիեննայի Մխիթարյան միաբան Մենսիշյանի փորձը նրան կաթուղի գարձնելու առիթով բողոքում են բժ. Աղասարյան, Կ. Տերյան, Ստ. Մալխասյան, Խ. Կանայան, Մ. Խոստիկյան, Ա. Նազարեթյան, Արշակ Առաքելյան, Ավ. Դավթյան, Վ. Հայկազունի:

163. Ազգային մեծ հոբելյանը: «Մշակ», Թիֆ., № № 220, 221, 222, 223, 224, 225 և 226: Մեսրոպ Մաշտոցի գեգերումները, գրերի գյուտն և կուլտուրական շարժումն Հայաստանում 5-րդ դարում:

164. Ա. Քալանթար: «Մշակ», Թիֆ., № 234: Ա. Քալանթարը որպես հայ ժողովրդի կյանքի բաղմամբիվ ընագավառների՝ անփոխարինելի դորժիչ: Բնութագիր՝ մահվան առթիվ:

165. Օրինակելի ուսանողը: «Մշակ», Թիֆ., № 240: Կ. Խատիսյանը որպես ուսանողական վառվռուն գործիչ: Հիշողություններ մահվան առթիվ:

1915

166. Հայերեն տաղաչափությունը շեշտային է: «Զեթենի»: Պրակա՛ն ժողովածու հայ գրականագետների: Թիֆլիս, էջ 157—165:

167. Նամակ խմբագրության: «Մշակ», Թիֆ. № 100: «Մշակին» մեջ 1915 թ. ճեմարանի լսարանական բաժնի շրջանավարտ ուսանողների քանակի և տեսչի հրաժարվելու պատճառի մասին՝ ոչ ճիշտ հաղորդագրության առթիվ՝ պարզաբանում:

168. «Հայոց Հին գրականություն» — այս արտահայտության բացատրությունը Հ. Առաքելյանի հանրագիտական բառարանի Ա. հատորի մեջ գրվել է Մալխասյան: էջ 1573—1596:

1917

169. Մեծ վտանգի հանդեպ: (Հայ լեզվի գոյության հարցը). «Գործ», Բագու, № 2, էջ 49—66 և № 3, էջ 50—65:

1919

170. Ռուս-հայերեն իրավաբանական բառարան. Աշխատակցությամբ Մ. Աբեղյանի, Տ. Հովհաննիսյանի, Ստ. Մալխասյանի և Ա. Պապովյանի: Թիֆլիս, հրատարակություն «Հայկաստան»: էջ 18+100:

171. Պետականություն և լեզու: «Ժողովրդի ձայն», Թիֆ., № 52 և 53: Պետություն ունեցող ժողովրդի համար բացատրական բառարանի անհրաժեշտության մասին:

172. Բստմենի վաճառ: «Ժողովրդի ձայն», Թիֆ., № 186: Ախալքալաքի գյուղացիների՝ իրենց երեխաներին վաճառելու մասին և կոչ հատարակությանն ընդհանուր ուժերով կռվելու այդ քառմենի արարքի դեմ:

173. Հայ լեզվի ուղղագրության ոեփոքմի մասին: «Կարմիր աստղ», Թիֆ., № 98: Հայաստանի Ժողովուրդի մարտի 4-ի ուղղագրության ոեփոքմի քննարկում:

174. Հայերեն տպագիր տառերի ոեփոքմը: «Մարտակոչ», Թիֆ., № 242: Տեղի և ծախսի խնայողության տեսակետից:

175. Մեր այբուբենի բարեփոխման խնդրի շուրջը: «Մարտակոչ», Թիֆ., № 252:

176. Լեզվային հարցեր: «Մարտակոչ», Թիֆ., № № 10 և 11: Մ. Աբեղյանի «Առաջնորդի» քննաթյունը:

177. Տպավորություններ Ն. Մոսի գասախոսությունից: «Մարտակոչ», Թիֆ., № 136:

178. Լեզվային հարցեր: «Մարտակոչ», Թիֆ., № № 282, 291 և 285: Ուղղագրական խնդիրներ և ընդդեմ կարծիք լատինական այբուբենի մոլծման: (Յմբագրության կողմից շատ աղճատված):

179. Առձեռն պատասխան Մ. Աբեղյանին: «Մարտակոչ», Թիֆ., № 154: Պատասխան Մ. Աբեղյանի գրած «Ուղղագրական ոեփոքմ» գրքուկի առթիվ:

180. Թուս-հայերեն բառարան երկաթուղային տերմինների: Կազմեցին Ս. Մալխասյան, Ն. Մամիկոնյան և Ն. Տեր-Միքայելյան: Թիֆ., էջ VIII+170:

181. Հայ-ռուսերեն բառարան երկաթուղային տերմինների: Կազմեցին Ս. Մալխասյան, Ն. Մամիկոնյան և Ն. Տեր-Միքայելյան: Թիֆ., էջ 149:

182. Հր. Անառյանի Արմատական բառարանը: «Մարտակոչ», Թիֆ., № № 80 և 81: Դրախոսություն:

183. Խնայողության ոեփոքմը և հայերեն գրությունը: «Մարտակոչ», Թիֆ. № 216: Ուղղագրության և որոշ տառերի ձևերի բարեփոխումը իրականացնել հայերեն գրության խնայողությունը:

184. Հայերեն տպագրական տառերի ռեֆորմը: «Մարտակոչ», Թիֆ., № № 242: Առաջարկի կարգով:

1927

185. Տպագրական տառերի ռեֆորմի շուրջը: «Մարտակոչ», Թիֆ., № № 29 և 21: Հին տառերի ձևերի քննարկում և նորերի առաջարկ, որոնք ավելի պարզ են և կարելի է դործածել խնայողությամբ:

186. Ուղղագրական հարցի ներկա վիճակը: «Պրոլետար», Թիֆ., № 28:

187. Հայերենի ուղղագրության մասին: «Տեղեկագիր» ՀՍԽՀ Գիտության և Արվեստի Ինստիտուտի ուղղագրության և տառերի ձևի բարեփոխության Հանձնաժողովի: Երևան, էջ 80—93:

188. Համադրական աղյուսակ ուղղագրության առաջարկների, որ արել են չորս գեկուցողներ՝ Աճառյան, Սաչատրյան, Ղափանցյան, Մալխասյան: Տեղեկագիր ՀՍԽՀ Գիտության և Արվեստի Ինստիտուտի ուղղագրության և տառերի ձևի բարեփոխության Հանձնաժողովի: Երևան, էջ 94—96:

189. Տպագրական տառերի ռեֆորմի շուրջը: Տեղեկագիր ՀՍԽՀ Գիտության և Արվեստի Ինստիտուտի ուղղագրության և տառերի ձևի փոփոխության Հանձնաժողովի: Երևան, էջ 146—153:

1933

190. Մեր այբուբենի բարեփոխության խնդրի շուրջը: «Մարտակոչ», Թիֆ., 252: Յա (եա), յու (իւ) երկբարբառների և ու ներկառու ձայնավորի ուղղագրության խնդիրների բարեփոխության քննարկում:

191. Բարեփոխված նոր հնչաբանակա տառերի մասին: «Պրոլետար», Թիֆ., № 99: Առաջարկված կարծիքների քննարկում և նոր առաջարկ:

1934

192. Սե, դե, ճե: «Պրոլետար», Թիֆ., № № 252 և 253: Սե, դե, ճե, իգական սեռի գերանունների գործածությունն անցյալում և ներկայումս գործադրելու անհրաժեշտության մասին:

1938

193. Մովսես Խորենացի և Սեբեոս. «Տեղեկագիր» Պատմության և գրականության Ինստիտուտի № 1, էջ 155—163: Մե-

րեսը և նրա Մար Աբաս Մծուրնացու հեղինակն օգտվել են
Խորենացուց:

1939

194. Սերեոս եպիսկոպոսի պատմությունը: Ձեռագրերի բաղ-
դատությամբ, առաջաբանով, ծանոթություններով և հատուկ
անունների ցանկով: Երևան, հրատարակություն Արմֆանի, էջ
22+216: Սերեոս և Խորենացի: «Տեղեկագիր»:

1940

195. Մովսես Խորենացու հայոց պատմությունը: Թարգմ.
աշխարհաբար: Ընդարձակ ներածությամբ, հարուստ ծանոթու-
թյուններով և սինիքոնիկ աղյուսակով: Հայպետհրատ. Երևան
էջ XLIV+252+342+367:

196. Մ. Խորենացու անեղծվածի շուրջը: Պատասխան Ն.
Ակիրյանին և զեբրուծում ահագ. Հ. Մանանդյանի «Խորենացու
անեղծվածի լուծումը» ուսումնասիրության, ինչպես նաև իր՝
Մալխասյանի դիրքը դեպի Խորենացին և Արմֆանի եզրափա-
կում: Հրատարակություն Արմֆանի: Երևան: էջ 87+148+154:

197. Ամիր Տովաթ Ամասիացի. — Օգուտ բժշկության (բժիշկ
Պունիաթ Սեբաստացու խմբադրած): Ձեռագրերի բաղդատու-
թյամբ, առաջաբանով, ծանոթություններով և բառգրքով: Ու-
սումնասիրություն: Հրատարակություն Արմֆանի: Երևան: էջ
12+523+542+578:

1941

198. Ալամա պատասխան: «Մովեստական գրականություն»,
Երևան, № 4, էջ 67—70: Մ. Խորենացու աշխարհաբար Թարգմ.
քննադատության առթիվ (տես «Մովեստ. գրականութ.» 1941 թ.
№ 1.) պատասխան Վ. Առաքելյանին:

1944

199. Մ. Խորենացին Գաղկեդոնական եր: «Տեղեկագիր» Հայ-
կական ՄՍՌ-ի Գիտությունների Ակադեմիայի, 1944 թ., № 3—4:
Երևան: Առանձին օրինակ: էջ 54:

200. Ժամանակագրական խնդիրներ Հայոց եին գրականու-
թյան մեջ: «Տեղեկագիր» Հայկական ՄՍՌ-ի Գիտությունների
Ակադեմիայի 1944 թ. № 6—7, Երևան: Առանձին օտտիսկ: էջ 24:

201. Երբ են հայերն բնդումնի քրիստոնեություն: «Էջմիածին»
Էջմիածին, № 1, էջ 22—26:

202. Հայերեն բացատրական բառարան, որ պատրաստվում է. 1. Դրաբարի, միջին հայերենի, նոր գրական լեզվի և բարբառների բառամեկնաբանությունը. — 2. Հին և նոր (արևելյան և արևմտյան) փոխառյալ բառեր. — 3. Փոխառյալ բառերի ծագումը. — 4. Հին ու նոր ոճաբանություն. — 5. Օրինակներ գրական լեզվի և մասամբ բարբառների համար. — 6. Քերականական և բանասիրական ցուցումներ. — 7. արտասանություն երկդիմի ընթերցում ունեցող բառերի:

Նաև հավելված՝ Ա. — լրացումներ և ուղղումներ, հավելված՝ Բ. առաջվածքներ՝ 1. Հայերեն գրաբար լեզվով և 2 օտար լեզուներով:

Հատոր առաջին՝ Ա.—Ե	էջ	ԻԲ+608
» երկրորդ՝ Զ.—Կ	»	512
» երրորդ՝ Հ.—Ռ	»	614
» չորրորդ՝ Ձ.—Ֆ	»	616
Ընդամենը էջ		<u>ԻԲ+2350</u>

Պատասխանատու խմբագիրներ՝ Գ. Աբով և Ս. Սահակյան: Դրական խմբագիր՝ Տ. Շահրադյան: Հայպետհրատ, Երևան 1944—1945 թ.թ.:

Հեղինակը բառարանը ձեռք է Մեծ Ստալինին առաջարկ մակադրությունով:

Սովետական Հայաստանի հիմնադիր, ժողովուրդների
Հանճարեղ Առաջնորդ, Չգերազանցված զորավար

Մեծ Մարշալ

Ի. Վ. Ստալինին

Ի նշան խորին երաստագիտություն
յուր այս աշխատանքը նվիրում է

Հեղինակը:

203. Հավերժացման արժանի հոբելյան: «Էջմիածին», Էջմիածին, № 5, էջ 43—45:

Հայաստանի քաղաքական ծանր պայմաններում մայր աթոռը երբեմն Էջմիածնից հեռանում էր և հաստատվում էր զանազան երկրներում: Հինգ հարյուր տարի առաջ վերադառնալուց հետո շարունակում է միշտ մնալ Էջմիածնում: Մալխասյանն առաջարկում է հինգհարյուրամյա այդ հոբելյանը տոնել:

204. Մի բացատրություն: «Տեղեկագիր» Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիայի, Երևան, № 4, էջ 3—7:

Մոզես Խորենացու ձեռագիր մի պատառիկը չօգտագործելու պայմանների և այդ նույն պատառիկի նշանակության մասին:

205. Մեսրոպ Մաշտոցի ծագման մասին: «Էջմիածին», էջմիածին, № 2—3, էջ 55—58:

206. Իմ պատասխանները: «Տեղեկագիր» Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիայի, Երևան, № 11—12, էջ 3—8:

Հայոց հին մատենագրության ժամանակագրական խնդիրների կապակցությամբ՝ տեղադր. Հր. Աճառյանի տված հարցի պատասխանները:

207. Հայերեն և արաբերեն Ագաթանգեղոսները: «Էջմիածին», էջմիածին, № 11—12, էջ 24—34:

1947

208. Տաճն Կիրիկիո վեհափառ կաթողիկոս Տ. Տ. Գաբրիել Ա-ի ծննդյան 80-ամյա հոբելյանը: «Էջմիածին», էջմիածին, № 1—2, էջ 19—20:

Կաթողիկոսի գիտական խոշոր գործերը թվելով, Մալխասյանն առաջարկում է կատարել նրա ծննդյան 80-ամյա հոբելյանը:

209. Ներշնչալի «Ռմբոսյան» և «Բուզանդարան» պատմությունք բառերի մեկնությունը. Տեղեկագիր Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիայի, Երևան, № 4, էջ 89—92:

210. Գրիգոր Նարեկացի: «Էջմիածին», էջմիածին, № 5—6, էջ 31—42: Գրիգոր Նարեկացու բնութագիրը և Նարեկը:

211. Փավստոս Բուզանդ: Թարգմ. աշխարհագր. Ընդարձակ ներածությունք և հարուստ ծանոթություններով: Հայտնիության. Երևան, էջ 80+306+344:

